

Z připravované knihy O psech a lidech kolem nich.

Neobyčejná paměť Arky

O kníračích se všeobecně traduje, že při výcviku jsou tzv. pomalí, avšak co se jednou naučí, že nezapomínají. Podle vlastních zkušeností však mohu tvrdit, že o pomalosti ve výcviku kníračů hovoří jen ti, kteří jejich výcvik vedou více rukou než hlavou.

Mám tím na mysli, že používají více metod násilných, donucovacích, než promyšlených, které vycházejí ze znalosti psychiky psa. Během doby se díky širokému využívání některých plemen psů ukázalo, že jsou „lépe vycvičitelná“ než plemena jiná. Zřejmě se však při tomto hodnocení plemene nevycházelo z prokazatelných údajů, nýbrž z množství vycvičených psů,

mezi nimiž se ti neúspěšní prostě ztratili. Jiná plemena, a k nim patří i knírači, se na cvičištích neukazují tak často, a proto jsou ti „hůře vycvičitelní“ vidět daleko víc. Jen tak se mezi kynology vytvořila nepodložená tradice o lepší nebo horší schopnosti výcviku toho nebo jiného plemene psů. Následující vyprávění toto mé konstatování zcela potvrzuje.

Přiznávám, že nepatřím k vyhlášeným ex-

pertům pro výcvik psů. Ovšem jako chovatel mně příslušelo prokazovat, že plemeno, které chovám (a byli to střední knírači) je pro výcvik vhodné, a tedy pracovní využitelné. U kníračů je však nesmírně důležité respektovat jednu jejich vlastnost, a tou je odmítání násilí. Ke svému majiteli mají, při dobrém zacházení, trvalý vztah a jsou ochotni pro něj udělat cokoliv. Je však na psovo-

dovi, aby přišel na cestu, jak mu své přání podat srozumitelným způsobem. Kdo na tomto místě čeká nějaký metodický návod, bude zklamán. U knírače je nutné pozorováním rozpoznat povahové vlastnosti a podle nich určit metodu výcviku. V každém případě musí být u knírače především navozena taková atmosféra, aby on chtěl cvičit, ne aby byl nucen cvičit. Proto jen lidé, kteří sami nemají předpoklady, aby takto kníračům porozuměli, o nich prohlašují, že jsou nechápaví, anebo, přijatelněji řečeno, pomalí při výcviku. Zatímco rychlost výcviku je tedy podmíněna vztahem mezi psem a psovodem, nepopíratelnou předností knírače je, že si nacvičené úkony velmi dlouho pamatuje. Což ovšem souvisí se způsobem nácviku. Co psovod do psa „dostane“ rychle, stejně rychle ze psa zase odejde. A to vlastně platí o všech plemenech psů.

Důkazem pro vytrvalou paměť knírače a jeho ochotu pro svého pána dobrovolně pracovat je jedna z mých prvních chovných fen Arka Patria, které jsme familiárně říkali Šárka. Byla po svém otci na fenu dosti mohutná, avšak stejně tak po něm i velice ochotná k výcviku. Zvláště ji bavila tzv. obrana, pro což měla díky své mohutnosti předpoklady. Výcvik jsem pochopitelně začal poslušností. Není totiž nic horšího, než když majitel přijde na cvičiště se psem, kterého nedokáže ani přivolat. Takový jedinec vyvolá ve skupině psů zmatek, který pak trvá ještě dosti dlouho, než se všichni (včetně majitelů) uklidní a začnou vůbec pracovat. Ve fázi, kdy jsme s Arkou měli poslušnost zvládnutou a přecházeli jsme pozvolna na stopy, propukla u mne leptospiróza, profesionální onemocnění, které se později ukázalo být následkem mého neprofesionálního chování v laboratoři. Byl jsem postižen mimo jiné i komplikovaným infarktem srdečního svalu, jehož léčba a doléčování trvaly přes půl roku. V nemocnici a následně v lázních jsem tak strávil konec jara, celé léto a část podzimu. I po návratu do domácího ošetření jsem měl zakázáno jakoukoliv větší námahu. To se logicky týkalo i pobíhání po cvičišti se psem.

Výcházky jsem ovšem povolené měl. Takže bylo naprosto logické, že naše první společná vycházka zamířila na cvičiště - mezi mé přátele, se kterými jsem se cítil dobře, a Šárka tím i mezi své známé psy, se kterými se tak ráda na počátku každé cvičební hodiny proháněla. Fenu jsem připnul na vodítko a zvolna jsme šli na nedaleké cvičiště. Představoval jsem si, jak budu muset začít s jejím výcvikem znovu, neboť téměř tři čtvrtě roku byla jistě dlouhá doba,

zejména pro mladou fenku, která prodělala teprve počáteční výcvik. A již jsem si plánoval, že ke zkoušce nastoupíme až příští rok na jaře.

Ačkoliv poslušnost měla Šárka dobře zažitou a celou cestu šla se mnou zcela ukázněně u nohy, jakmile jsme se blížili ke cvičišti, začala mohutně táhnout a já měl, nemocí zesláblý, co dělat, abych ji udržel. Na cvičišti se již proháněli psi, aby byli pro další výcvik „vyběhaní“ a já Šárku uvolnil z vodítka, aby se šla se svými kamarády též vylítat. Zůstal jsem však stát v úžasu, neboť Šárka se bez jakéhokoliv povelu okamžitě rozeběhla k dosti vzdálené kladině, kterou bleskově tam i zpět přeběhla, poté přeskočila tam i zpět překážku, předpisově, aniž by se jí dotkla, a nakonec vedle té překážky sebrala cizí činku a vzorově mně ji donesla i s předsednutím. A držela ji, dokud jsem si ji od ní nevezal. A aniž čekala na pochvalu, teď již zcela proti předpisu, bleskově si přisedla k mé levé noze. A ten rozzářený pohled na mne bych vám přál vidět. Vyjadřoval nesmírnou radost nad tím, že mně mohla dokázat, jak umí cvičit, že nic nezapomněla a že chce pochopitelně slyšet pochvalu. V prvý moment jsem zůstal bez hlesu. Já původně počítal s delší dobou opětného nácviku, a ona mě takhle převezla! Klekl jsem k Šárce, obejmul ji, a jak jsem byl ještě zesláblý po nemoci, se slzami v očích a zadržnutým hlasem jsem ji jen tiše chválil. A ona mne, ačkoliv to neměla ve zvyku, plna štěstí olizovala po celém obličejí. To bylo naše pracovní uvítání.

I přítomní přátelé zůstali na tento výkon zírat. V následné diskusi jsme pak společně potvrdzovali, že knírač je sice „pomalý“, avšak že si pamatuje. Musí to ovšem dělat spíše ze své vůle pro svého pána a pro svoji radost z pohybu. Když jsme zjistili, jaký je stav připravenosti Šárky, zkusil jsem jednoduchou stopu, která byla součástí základní zkoušky; na ní rovněž dokázala, že nic nezapomněla. Nu a jejích přirozených schopností a temperamentu pro obranu jsem následně při zlepšující se mé fyzické kondici využil k tomu, že jsme se přihlásili ke zkoušce ještě v posledním podzimním termínu. Zkoušku jsme udělili a radost jsme z toho měli nejen my dva, nýbrž i moji přátelé z našeho kynologického klubu. Tehdy byla na našem cvičišti nádherná atmosféra kamarádství, vzájemné pomoci a radosti z úspěchů i těch druhých. Šárka mně tak pomohla daleko rychleji překonat stav rekonvalescence, protože jsem se kvůli ní nutil trochu víc, než mně doporučovali lékaři. I v tomto případě (a nejen v něm) mně psi významně pomohli překonat jedno z vážných životních úskalí.

Zdeněk Procházka